

„Studimi themelor dhe Plani strategjik për zhvillimin e rajonit ndërkufitar të Prespës

“Baseline Study and Strategic Plan for development of Prespa Region”

Studimi themelor dhe Plani strategjik për zhvillimin e rajonit ndërkufitar të Prespës

- Dokument programor i cili jep vlerësim për gjendjen ekzistuese të rajonit, si edhe drejtime dhe zgjidhje të mundshme lidhur me zhvillimin e tij të integruar socio-ekonomik.

Studimi themelor dhe Plani strategjik për zhvillimin e rajonit ndërkufitar të Prespës

- Përbëhet prej dy pjesëve:
 1. Studimi themelor dhe
 2. Plani strategjik për zhvillim.
- 1. Studimi themelor e analizon gjendjen socio-ekonomike, pabarazitë (dallimet) dhe mundësitë për zhvillimin e Rajonit.
- 2. Plani strategjik e paraqet kuadrin e drejtimeve zhvillimore, të definuara me një sërë sferash prioritare, qëllimeve strategjike, qëllimeve konkrete dhe aktiviteteve.

Studimi themelor dhe Plani strategjik për zhvillimin e rajonit ndërkufitar të Prespës

- Ky dokument është i hartuar nga Grupi rajonal i palëve të interesuara në periudhën kohore: mars – gusht, 2012
- Ishte një proces prej 4 takimeve të përbashkëta dhe këshillimeve shtesë me shfrytëzimin e instrumenteve të planifikimit pjesëmarrës.
- Gjatë hartimit u zbatuar Qasja për zhvillim bazuar në rajone (ABD) si metodologji themelore.

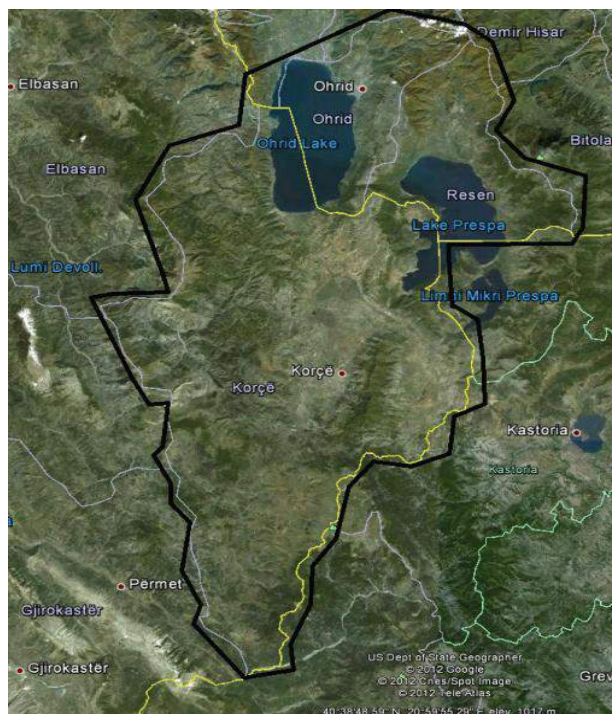
Rajoni ndërkufitar i Prespës

- Prespa është një ndër tetë rajonet ndërkufitare të përzgjedhura nga Bordi i SWG-së.
- Rajoni gjendet në territor mes dy shteteve: Maqedoni dhe Shqipëri.
- Pozita gjeografike e rajonit është si vijon: Jugperëndim të Maqedonisë dhe Juglindje të Shqipërisë.

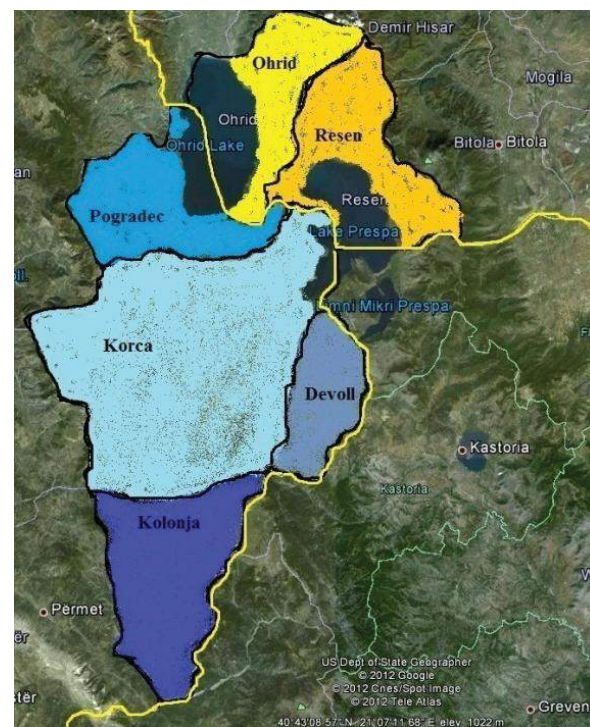

Sipërfaqja gjeografike e përfshirë me Planin strategjik

Harta e Rajonit ndërkufitar të Prespës

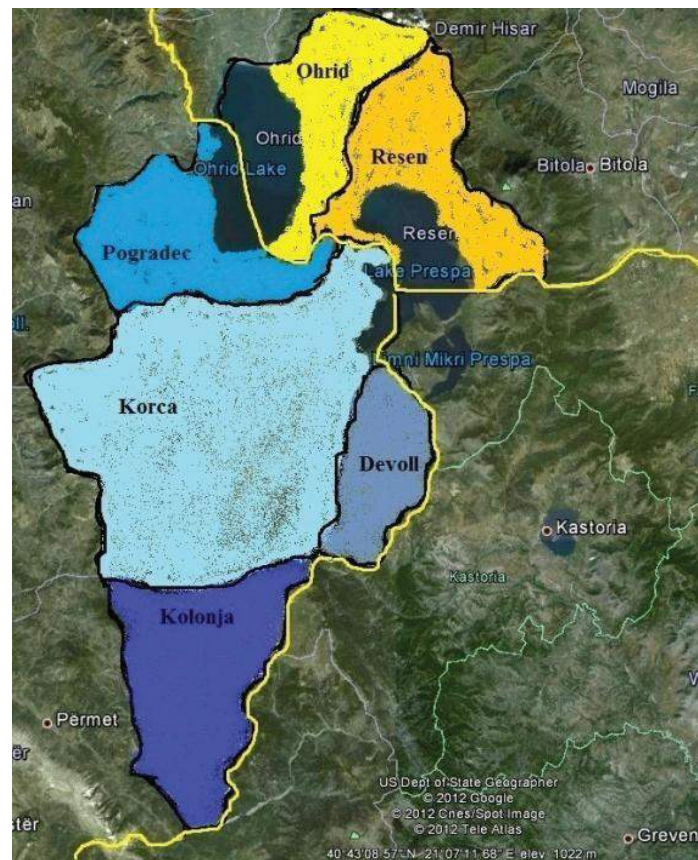
Kufijtë e rajonit

Komunat e rajonit

Sipërfaqja gjeografike e përfshirë me Planin strategjik

- Rajonin e përbëjnë:
 - 2 Komuna të Maqedonisë: **Resnja dhe Ohri**
 - **Qarku i Korçës** në Shqipëri: përbëhet prej katër rretheve: **Korça, Devolli, Kolonja dhe Pogradeci**

Sipërfaqja gjeografike e përfshirë me Planin strategjik

- Në pajtim me kriteret e qasjes ABD dhe treguesve të konsideruar për selektimin e rajoneve, Rajoni i Prespës i posedon të gjitha karakteristikat e nevojshme për krijimin e një rajoni ndërkufitar me qëllim të zhvillimit të përbashkët.

Sipërfaqja gjeografike e përfshirë me Planin strategjik

Numri i banorëve në:

Maqedoni:	70814	Shqipëri:	257576
Gjithsej:	328.390		

Sipërfaqja (km²):

Maqedoni:	1122.93 km²	Shqipëri:	2259 km²
Gjithsej sipërfaqja:	3381,93 km²		

Dendësia e popullsisë:

Maqedoni:	63,06	Shqipëri:	114
------------------	--------------	------------------	------------

Dendësia e popullsisë në rajon: 97,1 banor

- Sipas kritereve të OECD, rajoni sipas numrit të banorëve përbën një rajon tipik rural.
- Edhe kriteret e tjera (tiparet gjeografike, burimet, veprimtaritë ekonomike,..) i japin karakteristikë rurale rajonit.

Sipërfaqja gjeografike e përfshirë me Planin strategjik

- Rajoni ndërkufitar i Prespës posedon tipare të veçanta dhe të përbashkëta sa i përket përparësive dhe anëve të forta:
 - begati të burimeve natyrore dhe biodiversitetit,
 - mjedis të pastër
 - Infrastrukturë rrugore dhe komunale relativisht të mirë
 - Nivel të caktuar të homogjenitetit të tipareve ekonomike dhe sociale dhe tipareve të tjera (nëse konsiderohet se ky rajon përbëhet prej dy komunave kryesisht mirë të zhvilluara: Korça dhe Ohri
 - Potenciale të mëdha natyrore për zhvillimin e bujqësisë.

Sipërfaqja gjeografike e përfshirë me Planin strategjik

- Komunitat e rajonit kanë tipare të ngjashme sa i përket burimeve natyrore dhe aktiviteteve ekonomike të cilat kryesisht përqendrohen në bujqësi dhe prodhimin e ushqimit.
- Pjesa më e madhe e tyre posedon sipërfaqe të madhe të pyjeve dhe tokës bujqësore si edhe burime të llojllojshme të ujit.

Sipërfaqja gjeografike e përfshirë me Planin strategjik

- Rajoni ballafaqohet edhe me probleme dhe sfida të përbashkëta, siç janë:
 - shpopullimi për shkak të arsyeve ekonomike dhe varfërisë (para së gjithash tek popullsia rurale)
 - performanca të dobëta të sektorit socio-ekonomik (ekonomi me kapacitete dhe konkurrueshmëri të vogël)
 - struktura të pazhvilluara qeveritare për ofrimin e shërbimeve cilësore për qytetyrët dhe personave juridik
 - infrastruktura e vjetëruar (e çdo lloji) nëpër fshatra,
 - fuqia e pakualifikuar punëtore.

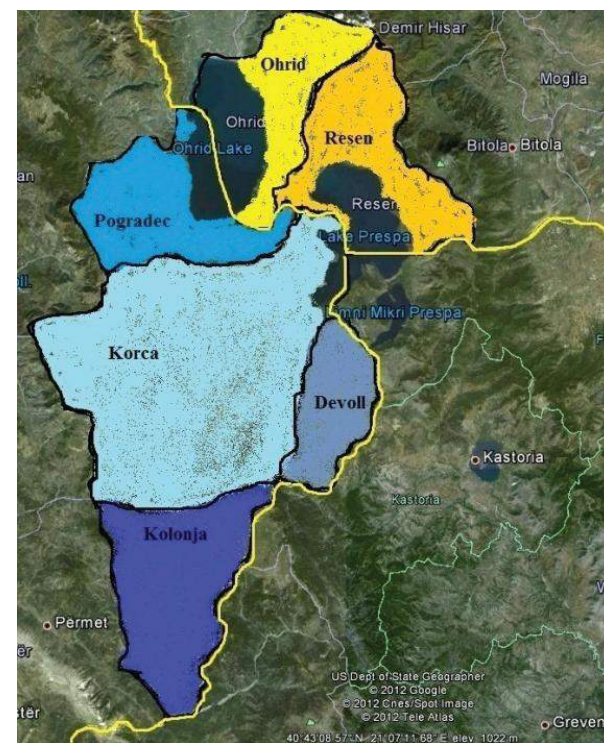
Plani strategjik për zhvillimin e Rajonit

- Plani strategjik dhe Plani i veprimit për zhvillimin e rajonit ndërkufitar të Prespës jep rekomandime për zhvillim të qëndrueshëm dhe të përbashkët të rajonit në fjalë. Dokumenti synon në arritjen e zhvillimit të barabartë dhe të qëndrueshëm nëpërmjet realizimit të tre qëllimeve themelore:
 - Kohesionit ekonomik dhe social;
 - Mbrojtjes dhe menaxhimit të përbashkët të burimeve natyrore dhe trashëgimisë kulturore; dhe
 - Sigurimin e barazisë më të mirë të konkurrencës në rajon.
- Thelbi i Strategjisë është parimi për sigurimin e cilësisë më të mirë për jeten e qytetarëve nëpërmjet realizimit të katër qëllimeve themelore për zhvillim të qëndrueshëm:
 - Mbrojtja e suksesshme e mjedisit jetësor;
 - Shfrytëzimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore;
 - Përmirësimi i zhvillimit ekonomik dhe rritja e punësimit;
 - Mbrojtja dhe siguria sociale e cila i merr parasysh nevojat e secilit.

Plani strategjik për zhvillimin e rajonit

Struktura:

- Vizioni
- 6 Sfera prioritare
- 12 Qëllime strategjike
- 26 Qëllime konkrete
- 116 aktivitete

Plani strategjik për zhvillimin e rajonit

- Sferat prioritare janë të përcaktuara nga ana e Grupit rajonal të palëve të interesuara:
 - Mjedisi jetësor
 - Bujqësia
 - Zhvillimi ekonomik dhe turizmi
 - Kohezioni social
 - Infrastruktura rajonale
 - Efiçenca energjetike
- Çdo sferë prioritare përbën qëllime të veta strategjike dhe për secilën prej tyre janë hartuar qëllime dhe aktivitete konkrete. Të gjitha këto janë të ndërlidhura dhe ndërvarura, kurse me këtë gjë janë respektuar parimet e natyrës shumë-sektoriale të qasjes ABD.

Vizioni

Rajoni ndërkufitar i Prespës nëpërmjet përpjekjeve dhe programeve të përbashkëta do të rritet në rajon ekonomikisht të zhvilluar me mjedis të pastër dhe të shëndoshë, me papunësi të zvogëluar; do të jetë rajon me zhvillim të qëndrueshëm të turizmit dhe bujqësisë dhe me nivel të lartë të efikasitetit energjetik në të gjitha sektorët, vend ku llojllojshmëria e kulturave dhe traditave respektohet dhe avancohet dhe rajon i gatshëm për integrim në BE-në.

Qëllimet strategjike për Sferën prioritare – Mjedisi jetësor

- **Qëllimi strategjik 1:** Vendosja e sistemit funksional për mbrojtjen e integruar rajonale të mjedisit dhe burimeve natyrore
- **Qëllimi strategjik 2:** Përmirësimi i sistemeve të menaxhimit me ujërat e zeza dhe mbeturinat e ngurta.

Qëllimet strategjike për Sferën prioritare – Bujqësia

- **Qëllimi Strategjik 1:** Zhvillimi i bujqësisë në Rajon nëpërmjet mbështetjes së shtimit të vlerës së prodhimeve tradicionale bujqësore
- **Qëllimi Strategjik 2:** Rritja e kapaciteteve të prodhimtarisë organike dhe ushqimit të shëndoshë

Qëllimet strategjike për Sferën prioritare – Zhvillimi ekonomik dhe turizmi

- **Qëllimi Strategjik 1:** Krijimi i kushteve për zhvillim ekonomik dhe rritja e aftësisë konkurruese të rajonit
- **Qëllimi Strategjik 2:** Mbështetje krijimit të ofertës së integruar turistike si bazë për zhvillimin e qëndrueshëm të turizmit

Qëllimet strategjike për Sferën prioritare – Kohezioni social

- **Qëllimi Strategjik 1:** Ngritja e nivelit të mbrojtjes sociale për tërë popullatën, me theks të veçantë në grupet e rrezikuara dhe të marginalizuara
- **Qëllimi Strategjik 2:** Ngritja e kapaciteteve të institucioneve, shoqatave dhe OJQ-ve ekzistuese, si edhe themelimi i të reja për t'i adresuar siç duhet nevojat urgjente sociale.

Qëllimet strategjike për Sferën prioritare – Infrastruktura rajonale

- **Qëllimi Strategjik 1:** Lidhje rrugore më të mira lokale dhe ndërkufitare të komunave në rajon nëpërmjet ndërtimit të infrastrukturës bashkëkohore.
- **Qëllimi Strategjik 2:** Përmirësimi i infrastrukturës së shërbimeve komunale në rajon.

Qëllimet strategjike për Sferën prioritare – Efiçenca energjetike

- **Qëllimi Strategjik 1:** Shfrytëzimi i burimeve të rinovueshme të energjisë në Rajon.
- **Qëllimi Strategjik 2:** Ndërtimi i objekteve publike energjetike dhe efiçente dhe kursimi i energjisë në rajon.

Hapat e ardhshëm

- Fuqizimi i Grupit rajonal të palëve të interesuara me qëllim të ndërmarrjes së aktiviteteve vijuese dhe eventualisht edhe përgjegjësi më të mëdha për zhvillimin e rajonit
 - Planifikimin strategjik
 - Hartimin e projekteve
 - Puna në rrjet
 - Caktimi i prioriteteve të përbashkëta dhe vendim-marrja
- Puna e mëtutjeshme e Planit strategjik dhe Planit të veprimit për zhvillimin e rajonit ndërkufitar të Prespës
 - Finalizimi i Planit strategjik (qëllimet strategjike, qëllimet konkrete)
 - Finalizimi i Planit të veprimit (aktivitete për secilin qëllim konkret)
- Prioritetizimi i mëtutjeshëm i aktiviteteve dhe zgjedhja e projekteve ideore
- Hartimi i i projekteve ideore të prioritetizuar dhe shndërrimi i tyre në propozim-projekte për aplikim